

KIS HÍR

Byrne és T. fényk.

VASÁRNAPI DISZBEN. (Lásd a 327. lapon.)

Szerkeszti Forgó bácsi.

LVIII. köt. 21. szám.

Ara negyed-évre 2 kor. Egyes szám ára 24 fil.
Megjelen minden vasárnap 16 lapon.

1900. május 27-én.

A SÁRKÁNY-BEND NAGY-MESTERE.

— Elbeszélés számos képpel. —

(Vége.)

MIALATT Kánya uram mérgesen kiabálva és hadonázva követelte a maga igazságát, a három fiú pedig aggódva várta, mi fog most már következni: az igazgató nagy nyugalommal állt ott és türelmesen engedte, hogy Sólyom-vára kopott kis ura elmondja a haragos mondókáját. Egészen komolyan hallgatta Kánya uramnak azt a fenyegetését is, hogy ha itt nem kap igazságot, akkor elmegy a fő-ispánhoz, el a királyhoz is. Ennél nagyobbbat Kánya uram nyilván nem tudott mondani, mert e kijelentés után elhallgatott és várta az igazgató ítéletét.

Ez pedig szelid, jó-akaró hangon így szólt:

— Az bizony nagy fáradság volna, kedves Kánya uram, hát szeretném, ha megkímélhetném tőle. A fő-ispán ur most fürdön jár valahol, a király ő felsége pedig egy kicsit messzire lakik. Hát igazítsuk csak el szépen itthon a dolgot.

— No jó, hiszen azért jöttem. De azt megmondom, hogy a jussomból nem engedek!

— Természetes. Lássuk hát, mit követtek el ezek az én garabonczás diákjaim. Először is, kikotórászták a Kánya uram pénzeeskéjét. No, ha el is vitték...

— Azt nem mondtam, szólt Kánya uram csöndesebb hangon. Ami igaz, igaz, ott hagyták, de csak mert rajt' értem őket.

— Dehogy! Zsebre dughatták és elfuthattak volna velem. De nem is akarták elvinni, mert ha garázda legények is, de becsületes fiúk. A pénzében hát nem esett hiba.

Aladárék föllélekzettek, kezdték észrevenni, hogy az igazgatónak mi a szándéka. Kánya uram azonban nem tágitott könynyen.

— Hát nem bánom, erről ne beszéljünk, mondá. De betörték a kincses pinczémbe, ástak a kincsem után!

— Csak hogy nem találták meg, ez pedig elég baj Kánya uramnak.

— Mit? Baj nekem?

— Persze. Mert így saját maga lesz kénytelen még tovább ásogatni. Kérdezze csak meg a leányát, Boriskát: ő is tud róla, mit akartak ezek a fiúk: bizony még köszönettel tartozik nekik...

— Én... köszönettel? álmélkodott Kánya uram.

— Nincs különben. Mert az volt a céljok, hogy mentül hamarabb hozzá segítsék Kánya uramat az ősei kincséhez; bizakodtak, hogy kedvezni fog nekik a szerencse és a kincs föltárásával viszonzozhatják a szivességet, mellyel Sólyom-vára ura őket fogadta és megvendégelte. Ezért adta nekik maga Boriska a kulcsot, lámpást, csákányt.

— Boriska adta oda?... Tudott róla?... Így már persze más...

— Ugy-e? Azért hát igazában úgy volna rendjén, hogy jó barátok maradjanak. No de ezt nem erőltetem. Ha Kánya uram haragszik, hát haragszik. Csak hogy így már, mivel én bizony nem szeretem a haragtartó embert, hát ezentul én sem látogatok el többé Sólyom-varába, nem is irok könyvet róla.

— Jaj! Csak nem mondja igazán a nagyságos ur? kiáltott fel Kánya uram ijedten.

— De nagy-igazán mondom. És a feleségem is majd mással csináltat kosarat.

Ez a re
uramat. A

— Ó,
nagyságos
keresetem
nagyságos
szom én e
nem tudt
széltem E
szépen kö

Aladár
tést is al
gató ide
haragját.
komolysá

— Ha
persze jó
szép, hog
a kabátja
itt inguj

Béla p
kabátjáb
pénzdar

— Az
messziről
a kabátj
a fárads
apján. A
dult —
csak ok
ságot K
zseb-pén
kárpótol

A fiul
a zsebök

— Ne
Aladár.

— Ne
— Ne

Ez a rettentő fenyegetés megtörte Kánya uramat. Majd nem siránkozó hangon szólt:

— Ó, ne tegyen szerencsétlenné, kedves nagyságos uram! Ugyis olyan ritkán akad keresetem! Hiszen nem mondom... ha a nagyságos ur kívánja... dehogya is haragszom én ezekre a jó ifiurakra. Csak épp, hogy nem tudtam, mi járatban vannak; nem beszéltem Boriskával. Most már, hogy tudom, szépen köszönöm a fáradságukat.

Aladárék ámultak is, de bizony a nevetést is alig tudták elfojtani, hogy az igazgató ide fordította a Kánya uram bőszen haragját. Az igazgató pedig rendületlen komolysággal szólt újra:

— Ha így beszél Kánya uram, akkor persze jó barátok maradunk. És lám, nagyon szép, hogy elhozta ennek a Béla kópénak a kabátját. Adja át neki, ne szégyenkezzen itt ingujjban.

Béla persze nagy örömmel bujt bele a kabátjába, mialatt az igazgató, a zsebéből pénzdarabot véve elő, folytatta:

— Azt nem kívánhatni, hogy olyan messziről ingyen czipelje valakinek utána a kabátját. Fogja, Kánya uram, ez kijár a fáradságáért. Majd én megveszem a Béla apján. Aztán meg — s itt a fiukhoz fordult — az is igaz fiaim, hogy ti mégis csak okoztatok egy kis bajt és alkalmatlanságot Kánya uramnak és ha volna egy kis zseb-pénzetek, illene, hogy valamicskével kárpótoljátok.

A fiuk igazán őszinte örömmel nyultak a zsebökbe:

— Nekem két husz-filléreselem van, szólt Aladár.

— Nekem három, mondá Kálmán.

— Nekem is három, szólt Béla.

És nagy készséggel nyomták a pénzt Kánya uramnak a markába.

— Fogja! És ne tartson haragot, ha talán megboszottunk! Igazán nem akarunk rosszat, mondák e közben.

— Micsoda? Hogy én haragot tudnék tartani ilyen kedves urfiak ellen! szólt Kánya uram egészen elzékenyedve. Nem értettük egymást, csak ott volt a hiba. De most már minden rendben van, most már tudom, hogy az urfiak a javamat akarják. Hát legyen szerencsém ezentul is, nagyon szívesen látom a váramban... a Boriska leányom is nagyon szereti az ifiurakat. És ha segíteni akarnak a kincs kiadásában, szépen megköszönöm, mert tudom, hogy nem tartják meg maguknak. És ugy-e, a nagyságos ur is eljön megint és a könyvet is megírja a váramról?

— Természetesen. Minden rendben van, kedves Kánya barátom, nyugodtan térhet haza.

— Igen is. Nyugodalmassal jó északát kívánok... és jöjjenek el az ifiurak mielőbb újra!

S amily bőszen jött, oly elégedetten távozott, követve az ajtónál várdogáló Kóczoskától.

Mikor kívül volt az ajtón, Aladár, Kálmán és Béla éppenséggel nem nevettek. Sőt Aladár, az igazgató elé lépve, őszinte megihatottsággal mondá:

— Ó, igazgató ur, nem is tudjuk, miképen köszönjük meg, hogy így elhárította rólunk ennek az embernek a haragját!

— Meg köllött ezt tennem, nem éppen csak a ti érdeketekben, hanem főképp, hogy ennek a szegény embernek vissza adjam a nyugalmát. Sajnálatra méltó ember, mert bele zavarodott az elméje a kincs-keresésbe.

Régi mese itt a környéken, hogy nagy kincs van Solyomvárban elásva. Persze, mindenki tudja, hogy ez csak mese, de ez a szegény kosár-kötő addig tünődött rajta, míg végre is meghibbant az esze, ássa a kemény sziklát és ott élve a romok közt, a vár urának képzeletét. Egyéb dolgokban jámbor és ártatlan, csak az álmódott kincsét félti szörnyen, amint tapasztaltatok. De azt valóban röstellem, hogy ti, már diák-sorban levő nagy fiúk, nem vettétek észre, hogy ez nem ép eszü ember, sőt még a kincs-kereső hóbortját is elhittétek.

— De mi tudtuk, hogy meg van zavarodva, szólt Aladár.

— Nem is hittünk igazán abban a kincsben, tevé hozzá Béla. Csak úgy játékból...

— Gondoltam! mondá az igazgató s egyszerre sokkal komolyabb és szigorubb lett az arca. Most tehát térjünk

a ti igazi dolgokra. Nem csak a Kánya uram hóbortját nem hittétek ti igazán, hanem a saját vitézi lovag-játékok komolyságát sem. Mégis komoly mulasztásokra, nagy botlásokra használtatok ürügynek,

boszuságot okozva tanáraitoknak, aggodalmat otthon a jó szülőknek, a nagymamának. De valjon tudjátok-e már, hol kezdődött a hibátok?

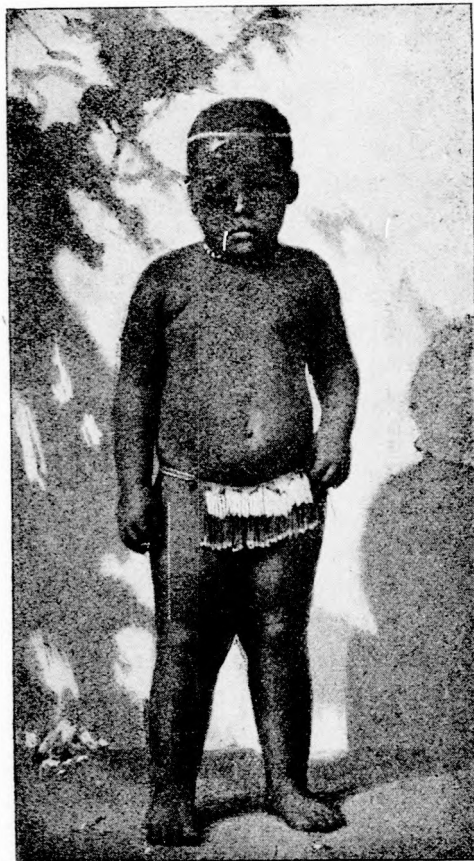
A három fiu zavartan sötételte le a szemét. Az igazgató pedig folytatta:

— Hogy a hajdankori jeles lovagok vitézi tetteiről szívesen olvastatok, az nem volt hiba. Sőt szép és helyes, hogy magyar jeles hőseink példáján lelkesültök. Ha játékból lovag-rendet alakítottok és szabad óráitokban effélével mulattok, az nem hiba. Ám ti nem maradtatok a játék határai közt, hanem el akartátok hitetni magatokkal, amit pedig igazán nem hittetek: hogy a lovagi játék elég ok a komoly kötelességek megszegésére. Arra pedig nem gondoltatok — kivált te, Aladár — hogy éppen az ellenkezőjét cselekszitek annak, amit még a játékok is

megkivánt volna tőletek.

Aladár és pajtásai meglepődve néztek az igazgatóra, mert nem értették egészen.

— Ti lovagoknak képzeltétek magatokat, ugy-e? folytatá az igazgató. No's, lássuk

FEKETE KIRÁLYFI. (Lásd a 334. lapon.)

csak, mily
Legelőszőn
lesség utj
volna is. M
nem csak
hanem al
és ezt ny
Harmadsz

állhasson
csak kics
hetik e p
mes lova
sen pedig
Nem
mester, c
gató ped

csak, milyen volt az igazi nemes lovag. Legelőször is: mindig az igazság és kötelesség útján járt, még ha életébe került volna is. Másodszor: bátor volt, még pedig nem csak fegyveres ellenséggel szemközt, hanem akkor is, ha botlást követett el és ezt nyílt vallomással jóvá kellett tenni. Harmadszor: följobb-valójának nem csak hi-

ven engedelmeskedett, hanem mindenkor őszinte is volt hozzá. Negyedszer: soha sem tett semmit titokban, bujkálva, hanem mindig emelt fővel, nyílt tekintettel járt az útján, mert tudta, hogy nincs mit röstelnie. De meg ezeken fölül gondja volt rá, hogy bánatot ne okozzon senkinek, segítse a gyöngéket és mindig tiszta lelki-ismerettel

KERTI FÉNYKÉP. (Lásd a 334. lapon.)

állhasson meg Isten és emberek előtt. Bár csak kicsiny dolgokban, de fiatalok is követhetik e példát. Mit gondoltok: az igazi nemes lovak ösvényén jártatok-e ti, különösen pedig te, Aladár nagymester barátom?

Nem felelt a szegény röstelkedő nagymester, csak lehorgasztotta a fejét. Az igazgató pedig ismét szelidebben szólt:

— No, most menjetez szépen haza. A jó nagymama ugyancsak aggódik miattad, Aladár; már jóformán esteledik. Holnap reggel az iskolában a tanár ur majd tudatni fogja veletek az ítéletet az egész osztály előtt.

Ez kissé veszedelmesen hangzott ugyan, de mert tapasztalták, milyen jó akarattal

védte meg őket az igazgató a haragos Kánya uramtól és mily szeliden, bár komolyan magyarázta meg aztán hibáikat, hát mégis bizakodtak, hogy az ítélet nem lesz tulságosan kegyetlen. De akár milyen lesz, elköll viselni.

A kapu alatt türelmetlenül várta őket Irmuska. Már-már azt hitte, hogy talán elő sem kerülnek többé, valami sötét tömlöczbe dugták őket. Annál nagyobb lett az öröme, mikor látta, hogy nem is éppen nagyon kétségbe esetten jönnek.

— No's, hogy volt? Mit kaptatok?

— Még csak egy kis böles oktatást, felel Aladár. De még hátra van a fekete leves!

— Majd csak kikanalazzuk, ha oly pompásan tele aprítottuk, mondá Béla már ismét jókedvűen.

Ez az éjszaka még meglehetősen rossz álmokat hozott Aladárnak, de reggel mégis teljes elszántsággal ment az iskolába. Szorongva várta az ítéletet. Végre rákerült a sor. Tanuló társai váltig esodálkoztak, nem is értették egy csöppet sem, mikor a tanár így szólt:

— Aladár, te két napot mulasztottál igazolatlanul. Hogy miért, már tudjuk. Nemi részben társaid voltak Kálmán és Béla is. A mulasztott leczkéket természetesen tartozol holnapra hibátlanul megtanulni. Azon fölül pedig tartoztok holnap-utánra, mind-egyik külön-külön, büntetésül egy írásbeli dolgozatot készíteni arról: milyen volt a hajdan-kori nemes lovag és milyenek köll annak lennie, aki mai napság az ő nyomdo-kaiba kíván lépni.

Aladár, de Kálmán és Béla is bizony majdnem könyeztek. Ez hát a büntetés, melyet az a nemes szívű, okos igazgató rájok mért! Hiszen ezt szinte öröm lesz

megírni, mikor tegnap oly szépen megoktatta őket.

Nagy hévvel láttak is otthon dologhoz. És harmad-napra, mikor benyujtották a dolgozatokat s a tanár kijelentette, hogy meg van velök elégedve: ekkor végre föllélekzettek és kivált Aladár olyan formát érzett, mint ha valami veszedelmes hinárból szerencsésen s végkép kimenekült volna a biztos partra. Lelke mélyén pedig komoly fogadalmat tett:

— Nem is keveredem én többé ilyen oktalanságba!

Hanem a jeles vitézi Sárkány-rend... no's, azt hiszitek persze, hogy annak vége lett.

Szó sincs róla! Még csak most alakult meg igazán és virágzott is dicsőségesen.

Aladár nagymester és Kálmán meg Béla lovagok alapították meg újra, de nem titokban, nem is kalandos, oktondi czélokra. Mihamar vágyva-vágyott az iskola minden derekabb diákja, hogy fölvegyék a jeles Sárkány-rendbe; de csak a fiúk java jutott be: az, aki megfogadta, hogy otthon és az iskolában mindig hiven teljesíti kötelességeit; pajtásaival is, másokkal szemben is mindig igaz és őszinte lesz; játékban és komoly dologban mindig becsületesen jár el; görbe utra soha sem lép; kisebb fiúkkal szemben nem hatalmaskodik; gyöngé leánykákkal szemben mindig figyelmes és lovagias lesz.

Nem telt bele nagy idő, már valóságos minta-diákjai voltak az iskolának azok, akik a vidám játékból alakított Sárkány-rend tagjai voltak. Dicsérték, szerették a szülék is, a tanárok is.

Mig a nyárban tartott, a jeles rend kis lovagjai sokszor kirándultak, most már egész

nagy
Kány
mert
adtak
uzson
jól me
feléje
uram
Boris
együtt
romo

—
Al
munk
és m
sok
a jel

M

M

M

M

M

kocs

A

jutal

El

Don

kötés

B

haz

kal

jó i

nagy csapatban, Solyóm-vára romjaihoz. Kánya uram nagy örömmel látta őket, mert jó haszna volt belőle: mindig előre adtak neki hirt, hogy Boriska szerezzon be uzsonnára tejet, gyümölcsöt és ezt aztán jól megfizették. A kincses pinczének azonban feléje sem mentek, még ha hivta is őket Kánya uram, hogy segítsenek neki. Irmuskával, Boriskával s az okos, fürgé Kóczoskával együtt biz' ők inkább játszottak a tornyokon, romokon, míg a vezényszó nem hangzott:

— Lovagok! Esteledik, megyünk haza!

Aladár kiáltotta ezt, mert játékban, munkában ő járt mindig elől jó példával és miután így megtalálta a helyes utat, sok vidám és boldog napot ért meg mint a jeles Sárkány-rend nagymestere.

Találós kérdések.

Melyik tükör nem törik el soha?

*

Melyik vetés növése hallható?

*

Melyik ló jön legtöbbször tűzbe?

*

Melyik uton nem járnak se gyalog, se kocsin, se lóháton, se bicziklin?

A megfejtők névsorából elsőnek kisorsolt kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„Tannenburgi Róza.”

Elbeszélés, írta Schmid Kristóf, átdolgozta Donászy Ferencz; hat színes képpel, díszes kötésben.

VASÁRNAPI DISZBEN.

— Jolánka tünődése. —

(Képpel a czimlapon.)

DÉL ELŐTT látogatóban, délután a ligetben járt Jolánka. Már esteledett, mikor haza tért. Szinte nem akarózott letennie szép kalapját, csinos ünneplőjét, úgy állt még jó ideig az ablaknál és eltünődött.

— Tessék! Már megint vége a vasárnapnak! Alig, hogy megvirradt, már esteledik. Mamácska minap mégis nevetett, mikor azt mondtam, hogy vasárnap vagy nincs huszonnégy óra a napban, vagy az órák kurtábbra vannak szabva, hogy oly gyorsan pördülnek le.

Azt mondja mamácska, hogy gyorsan telik az idő, mikor kellemesen telik.

No, lehet, hogy ez az oka. De akkor miért nem csinálnak azok a kalendáriom-csinálók több vasárnapot? Alig lehet végig várni, míg egyiktől eljutunk a másikhoz. Pedig milyen borzasztók a hétköznapok a vasárnapokhoz képest!

Vasárnap legegyszerűbb is nem baj, ha reggel kissé tovább szunyókálok. Aztán a szép új ruhámat öltöm fel, kisétálok a mamával, ellátogatunk jó barátneimhoz, délben vendégeink vannak, az ebédnél több jó csemege, mint máskor; délután kirándulás, multság s még javában benne vagyunk, egyszerre csak itt az est... vége.

Jön az a borzasztó hétfő! Ez a legcsunya nap. Még tele a fejem a vasárnapi emlékekkel, sehogy sem tudok figyelni a leczkénél s mi a vége? Pirongatás! Kedden lassacskán már bele kezdek törődni a tanulásba, írásba, zongorázásba, kézi munkába. Jaj!... mennyi a dolgom! Szerdára és csütörtökre jórészt elpárolgott fejemből a vasárnapi emlék, hát meglehetősen halad a munka; de pénteken már tervet kell csinálni a jövő vasárnapra, az pedig nem könnyű feladat, megszenvedni a — leczke; ebből pedig megint csak baj szakad a nyakamba. Hát persze, alig várom a szombat estjét, hogy végre ismét vasárnapra virradjak, sora kerüljön újra az ünneplőnek, új kalapnak, mindenféle kellemes mulatságnak.

Jaj, miért is nem minden nap vasárnap!

Akkor minden-nap ünneplőben járnék, minden nap csak sétálnék, mulatnék...

Azaz... hm! Ha minden-nap ünneplőbe öltözném, akkor az nem volna többé ünneplő, hanem csak olyan hétköznapi...

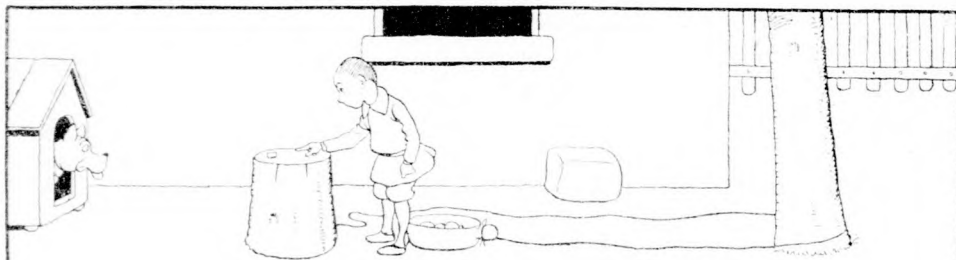
hát ez nem volna jó, így nem lehet. És persze... ha mindig csak sétálnék, mulatnék, akkor nem igen telnék benne különösebb gyönyörűségem, mert megszokottá válna... tudom a nagy vakációból, mikor néha már alig találok kedvemre való játékot. Aztán meg... az is baj volna... ha nem tanulnék, akkor nagy koromban tudatlan lennék, mint valami erdei vad ember... szégyenkezniem kellene. Pedig most... no, az már igen! Jól esik, mikor

mamáék, néniék dicsérnek, jutalmaznak és érzem, hogy meg is érdemeltem.

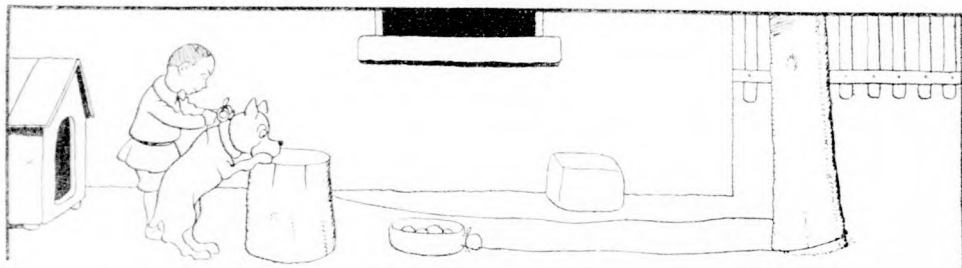
Talán... talán... dehogy talán! Bizonyos, hogy úgy van jól, ahogy van. A kalendárium-csináló ne csináljon több vasárnapot. Szorgalmas munkában eltöltött napoknak legyen az jutalma, akkor nyújt igazi örömet.

Be hát a szekrénybe, ünneplő, szép kalap! Egy hét mulva legyek reá ismét méltó, hogy viselhesselek, ha jön a vasárnap!

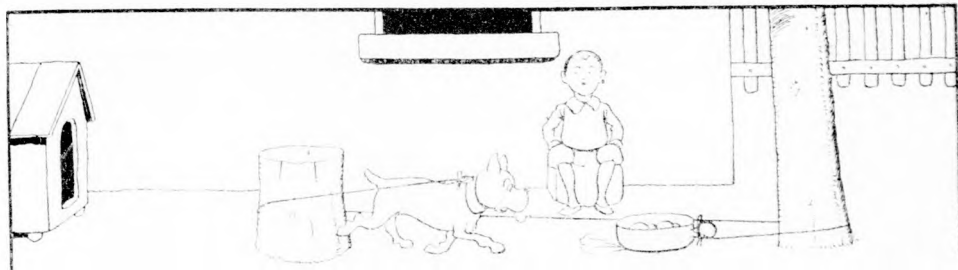
GUSZTIKA ÉS A SNUCZIKA.

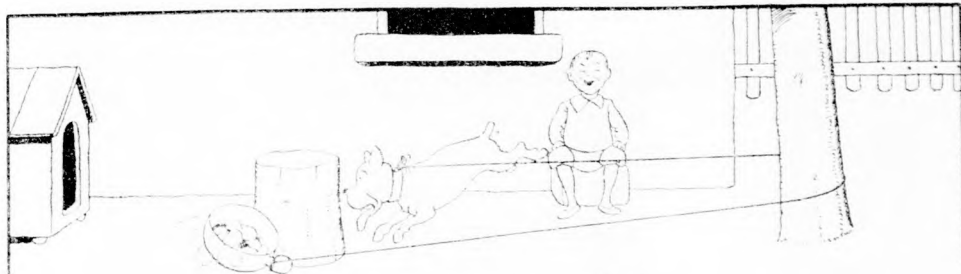
»Jöszte, jöszte, Snuczi kutyám,
Itt a tőkén cukor van ám!«
Gusztika mögött gombóczos tál,
A fülében erős fonál —
Gusztika gondol valamit.

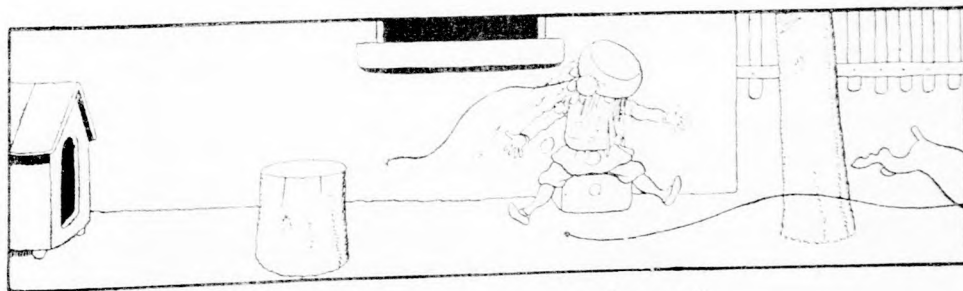
Míg a cukrot Snuczi kutyára
Mohósággal ropogtatja:
Gusztika végét a fonálnak
Snuczi nyakra-valójának
Gyűrűjébe kötözi.

Snuczi a tálat meglátja,
Foly is utána a nyála.
A tőkét megkerülgeti,
A szemét is rajt feledi
A gombócos edényen.

Snuczi nyakában a madzag ...
Rohan vele ... Guszti kaczag.
Gombócos tál kippen-koppan ...
Gusztika kaczag mind vigabban ...
Jaj, hogy fog végződni ez?

Ricsss! ... elszakad a madzag-szál ...
Ugrik hopp! ... A gombócos tál
Gusztika fejére szakad!
Nagyot ordít — és ez alatt
Snuczi kutya elrohan.

KÁRBUNKULUS KIRÁLYFI MEG A FÉNYES KALÁCS.

— Meséli Egri György. —

KÁRBUNKULUS királyfi is volt egyszer életében hat esztendő, hat napos gyerek. Ha nem lett volna: akkor a piros taraju kakas se ríkanthatta volna világgá ezt a históriát.

Mert hát úgy esett a dolog, hogy Kárbunkulus királyfi éppen hat esztendő hat napos volt, mikor egy alkonyat tájon egyszer csak leugrott a vessző-paripájáról és elkiáltotta magát az arany-homokos udvaron:

*Kis szakács, nagy szakács!
Kisült-e már a kalács?*

— Kisült, főséges uracskám, mondta a nagy szakács. És sietve fordult be a konyhába, hogy az ezüst tepsiből arany tálczára tegye a galamb-formára süített finom kalácsot.

Hanem a csörgő-sipkás Kukufiksz, akinek mindig pajkosságon járt az esze, oda szolt nagy hirtelen a királyfihoz:

— Hej, főséges uracskám! Az csak egyszer a kalács! Olyat nem süt a szakács! Felmutatott a csillag-bimbós égre, ahol a sarlós holdvilág törülgette az arcát a felhő keszkenőjével.

— Igazán mondod Kukufiksz?

— Olyan igazán, mint ahogy csörgő van a sipkámon.

— No, hát akkor én abból a kalácsból akarok enni!

Hozhatta már a szakács a pirosra sült galamb-kalácsot. Dicsérhette, hogy milyen pompás a mandula-csőre! Milyen édes a cukor-bóbitája! Milyen kacsintgatók a szülő szemei!... Kárbunkulus királyfi csak egyet toppantott.

— Nem köll! Nekem abból a kalácsból kell, amelyik odafenn van az égen!

No, itt megijédtek az apródok, meg az író-diákok. Reszketve pillantottak egymásra. Mert a királyfi minden szavát erős parancsnak köllött venni. Mint ha csak maga az öreg király mondta volna. Most már csak az a kérdés: melyikök nyakába szakad a parancs teljesítése?

— Állj elő, Pózna diák! kiáltotta a királyfi. Te vagy a leghosszabb legény. Lábad itt, lábad ott! Hozz nekem szaporán egy karéjt abból a fényes kalácsból!

Hanem a Pózna diák, ahogy az erős parancsot meghallotta, csak földre ejtette az árkus papirosát... maga pedig rá csöpent tinta-poczának! Neki ugyan parancsolhat már Kárbunkulus királyfi...

Kárbunkulus királyfi ügyet sem vetett rá. Adta a parancsot másnak.

— Talpra, Kabócza diák! Talpra Pöttöm apród! Egy, kettő! Föl azért a fényes kalácsért!

Hanem a Kabócza diák kővé vált, a Pöttöm apródot meg a hideglelés kapta le lábáról — úgy megijédtek a szörnyű feladattól. És így ment ez vagy a tizedik emberig. De már akkor Kárbunkulus királyfi úgy tombolt nagy mérgében, hogy az öreg király is kidugta fejét az ablakon.

— Mi a kánya lehet az oda lenni az udvarban?

Kárbunkulus királyfi észre vette az apját.

— Nézd felséges apám! Egyik sem akarja lehozni nekem a fényes kalácsot!

— Melyik kalácsot?

— Amelyik ott van az égen!

Az öreg király homlokára tolta az okuláréját. Ami nála annyit jelentett, hogy biz' egy kicsit bokrosnak látja ő is az állapotot. Nem akarta azonban elrontani a fia kedvét annak a megmondásával, hogy ez a bohó kívánság tulajdonképen nem teljesíthető. Így igazított a soron:

— Hát ki mutatta meg néked azt a fényes kalácsot?

— Kukufiksz.

— No akkor, édes kis fiam, ne bánts te azokat a mihaszna szájtatókat! Hanem a Kukufiksznak parancsold meg, hogy hozza le azt a fényes kalácsot az égről!

Bezzeg, a füle-tövéhez kapott az ármányos Kukufiksz. Az egyszer ugyan magának kereste a veszedelmet. Mert Kárbunkulus királyfi most már egyenesen az ő nyakába varrta a parancsot. Az író-deákok és apródok egyszerre könnyebben lélekzettek. Sőt egyikük-másikuk még mosolyogni is kezdett, amint a Kukufiksz savanyu arcát megpillantotta.

— Ne neked, kotnyeles pojácza! Most vágd ki magadat a bajból, ha tudod!

Hát ki is vágta magát a Kukufiksz!

Pillanatnyi gondolkodás után egyszer csak össze ütötte a bokáját és így szólt:

— Parancsa szerint, főséges uracskám! Megyek és hozom a fényes kalácsot!

Beszaladt a szobájába. Nyakába akasztotta a rojtos tarisznyáját. A tarisznyába bedugta hat rigónak a füttyentését, kilencz kutyának a vakkantását. Sipkájára tűzte az ezüst pókot. Azzal rápattant egy zöld számárnak a nyikácsolására és hipp-hopp!... ment, ment fölfelé, a ragyogó hold-világ felé...

Az öreg király vissza igazította az okuláréját és úgy bámulta udvarával együtt a csodálatos dolgot, aminőhöz foghatót még álmodni sem álmodott világ-életében.

A Kukufiksz pedig ment, ment fölfelé!... Ahol a nyikácsolás gyengült segítette a füttyentés; ahol a füttyentés is kimerült, segítette a vakkantás. A sipkájára tűzött ezüst pók pedig folytonosan tündökölt, mint a szikra szemü csillag. Akik alulról nézték, mindig láthatták: hol lebeg a Kukufiksz.

Hanem egyszer, uram fia!... a vakkantásnak a legutólja is kifogyott a rojtos tarisznyából. Pedig a hold-világ még ugyan csak jó messziről mosolygott a lebegő po-

jáczára, aki már akkor olyan pirinkónak látszott a fényes égi kalács mellett, mint elefánt mellett a szunyogköröm.

Kukufiksz azonban nem esett kétségbe. Egy agár-hívó fütytentes ő tőle is kitellet; azzal mindjárt három puska-lövésnyire hajította föl magát. Onnan meg már gyerek-játék volt a hold-világ hegyes szakállára dobni az ezüst pókot. Annak a selyem fonalán kényelmesen felkuszott és egy ugrással benn volt a hold-világban.

No még annyi kalácsot, mint amennyi ott volt garmadában, körös körül, szana-széjjel! Tizenkét falunak az apraja-nagyja ehetett volna belőle vagy száz esztendeig. Akkor is maradt volna még annyi, hogy az egerek összes familiája nagy dáridót csaphatott volna belőle. Csupa kalács volt ott eszemadta minden, de minden!

Kukufiksz elő rántotta a bicskáját és vaktában a hold-világ orrából akart lenyisszenteni egy jókora pillét...

A holdvilág a kezére koppantott az atyafinak.

— Mit akarsz, hékás? Mivel szíjpantom akkor a tubákot? Eredj csak be a Szájam-utczába, a Fogam-pékhez!

A Fogam-pék éppen most sütötte ki a legfényesebb kalácsát. Abból vigyél az uracskádnak! Aztán mondjad meg neki, hogy tiszteltetem, egészségére váljon a hold-világi kalács!

Kukufiksz megkövette a holdvilágot. Besietett a Szájam-utczába a Fogam-pékhez. Tele rakta tarisznyáját a legfényesebb kalácsal. Aztán, mivel hogy benne volt az áldásban: maga is emberül jól lakott. De jól lakott ám még az ezüst pók is. Holdvilág-mezei kalács-legyekből, kalácsszunyogokból úgy tele szipákolta magát, hogy olyan lett, mint egy duda. No már most hogy fognak lejönni?

Azt mondta az ezüst pók:

— Csiga vér!

Mikorra Kukufiksz elvégezte a dolgát: selyem fonalát száz-szorosán oda bogozta a hold-világ szakállára.

*Ülj hátamra édes gazdám!
De a lábad ne lógasd ám!*

Szil-szál, selyem-szál . . . hét levelű virág-szál . . . Hadak utján innen, Fiastyukon innen: ereszkedtek vigan, ereszkedtek gyöngyen lefelé, visszafelé . . .

Mikor a fele-uton jöttek, felhallatszott hozzájuk a Kárbunkulus sirása:

— Meghalok éhen! Hozod-e már azt a kalácsot?

— Hozom is, viszem is! kiáltotta le Kukufiksz.

Mire a gólya a másik lábára állott a kémény tetején: az ezüst pók hipp-hopp! . . . szépségesen oda huppant a puha boglya tetejébe . . . Kukufiksz pedig egy cigánykerékkel Kárbunkulus előtt termett.

— Itt a fényes kalács, főséges uracskám!

Hej, micsoda öröm lett egyszerre a királyi udvarban! Igazi, omlós belül holdvilági kalács! Micsoda gyönyörűséggel esett neki Kárbunkulus királyfi! De még a király is! De még az öreg szakács is! Pedig az a világért nem ette volna meg a más főztjét, ha sütvé lett volna is. Még az író-diákoknak, meg az apródoknak is jutott egy-egy harapás. És mindnyájan úgy találták, hogy:

*Ameddig a határt
Szellő járja:
Hold-beli kalácsnak
Nincsen párja.*

Hanem hát, csivirítem-esavarítom, hazafelé kanyarítom: furesa vége lett ennek a kalács-lakomának.

Mikor a Kárbunkulus királyfi tele ette magát a fényes kaláccsal, egyszerre csak elkezdett ám világítani a szőke haju feje!

Kukufiksz elnevette magát.

*Csillagos János,
Jaj, de világos!*

A király Kukufikszhez vágta a hálósipkáját. Hát, Uram Teremtőm! . . . az

öreg király feje is úgy világít, mint a holdvilág!

Papiros süvegéhez kap a szakács . . . Rotyogós rántotta! Az ő feje tán csak nem világít? . . . Bizony világított az is! Még pedig nem kicsit! Világított ottan édes szentem, mindeniknek a feje! De legeslegjobban a Kukufikszé, mert ő azon-melegiben lakott jól a fényes kaláccsal. A sarlós holdvilág meg csak úgy pukkadozott az égen. Szinte rezgett bele a hegyes szakála.

Mit tettek, mit nem tettek ezután, nem tudom. Piros taraju kakas azt kukorékolja, hogy Kárbunkulusék országában a nagy világosság miatt még máig is alszik a bagoly, meg az éjszakai pillangó.

FEKETE KIRÁLYFI.

(Képpel a 324. lapon.)

HOGY fekete, még pedig olyan fényes fekete, mint az új csizma, mikor a vargától haza kerül, azt még csak elhihetjük: de hogy királyfi?

Pedig az, királyfi; valóságos trónörökös, persze egy kicsikét messze tőlünk, Afrika kellős közepében. Hatalmas király az apja; rettegnek is tőle, mert ha kedve úgy tartja, nem sokat czeremóniáz, hanem akár kinek oly hamarossan lenyisszantja a fejét, mint a kertész a káposzta-fejet.

Afrika forró égövi tájain, ahova mai napig is csak kevés európai ember hatolt be, számos fekete nép-törzs él, félig vad állapotban. Némelyik nagy darab földet tart elfoglalva, vannak nagy városaik, de persze csak kunyhókból és értenek is valamicskét a föld megműveléséhez is. A fő-foglalkozásuk azonban a vadászat és a háboruszkodás a szomszéd törzsekkel. S egy-egy kiválóan vitéz és fortélyos harczos hamar magához ragadja a hatalmat, megteszik királynak és ekkor aztán korlátlanul parancsol, élet-halál ura.

Ha fia is olyan erős és vitéz, reá száll a hatalom. Egyéb dolga nincs is a kis királyfiának, mint hogy gyermek-korától fogva nyíl-lövésben, dárda-vetésben és más harczias foglalkozásokban gyakorolja magát. Könyvnek, bötünek hírét sem tudja, de bizony könyv és iskola nélkül is rendesen furfangos, ármányos emberré növekedik.

Nagy parádét nem ismer, a ruhájával nem sok dolga van a szabónak. Egy köténykéből telik az egész ünneplője. De ez neki tökéletesen elég, mikor ott olyan nagy a meleg és soha sincs hideg. A czipője talpa sem kopik el soha, mert biz' azt nem varga szabta.

Azért mégis királyfi és király lesz belőle. De ti talán mégsem cserélnétek vele.

KERTI FÉNYKÉP.

(Képpel a 325. lapon.)

»Az idő kiengedett,
A levegő melegebb.
Szegény téli rabokat,
A kis arany-halakat
Abból az üveg börtönből
Bocsássuk ma szabadon!...
Álljatok majd környös-körül —
S amikor a jelt adom:
A kis arany halakat a
Medenczébe bedobom!«
Szaladtak is le a kertbe...
Hát egyszerre
Lajos bácsi ottan állva:
Ezt a kedves jelenetet,
Zsuzsit meg a gyermekeket
Szépen lefotografálja.
Ott a Zsuzsi az üveggel;
Rózsai, Etel mosolyogva
A két cziczuskáját fogja;
S ijedve a masinátul
Amott hátul
Áll a kertész Katiczája
S nagyot bámul.
Ijedezve tekint rája,
Míg Gyuricza egykedvűen nézi —
Hisz' ő férfi!
Ha fénykép, ha fénykép,
Mіндеgy bizony néki.

A KELLEMETLEN UTI-TÁRS.

— Egy tudós kalandja a levegőben. —

KUTAT, vizsgálódik a tudós nem csak a föld színén és a föld alatt, hanem magasan a levegőben is, messze túl a felhők felett. Bár nincs szárnya, nem éppen nehéz oda föl jutnia. Fölviszi a léghajó.

Baj, veszedelem száraz-földön is, vizen is érheti az utast, de itt legtöbbször segítséget is remélhet; hanem ott fenn, sok ezer lábnyi magasságban a föld felett, ha ott éri baj, az már igazán nagy baj. Ott nincs, aki segítsen. Hogy pedig milyen sajátságos veszedelmek érhetik a légi utast, azt nem rég egy tudós ugyan keservesen tapasztalta.

Egy-maga szállt föl lég-hajójában, ellátva különböző tudományos műszerekkel, melyekkel ott fenn vizsgálódásait végezte. Légi utja nagyon jól sikerült, rendkívüli magasságba emelkedett s éppen mikor elkészült a feladatával, akkor kezdett a léggömb lefelé ereszkedni. Mert, tudni való, a levegőnél könnyebb gázzal megtöltött, fölfujt gömbből lassacsckán elpárolog a gáz egy része, a gömb zsugorodik, nem bírja oly jól a rajta függő kosarat s abban az embert, tehát vissza ereszkedik a földre.

Tudósunk ezt eleinte nem bánta, ámbár nem tudta, hol fog lejutni a földre. Sűrű felhő volt közte és a föld között. De a mint a lég-gömb már a felhőn is alól lebeggett s a földet látni lehetett, akkor nem örült a tudós. Mert azt látta, hogy egy nagy kiterjedésű hegység van alatta, óriási bérczek, kietlen havasok, messzi földre lakatlan zord tájék.

Ha itt ér földre, az gonosz állapot lesz. Olyan meredek nagy sziklák tetején akadhat meg, hogy le sem tud onnan mászni, vagy valamelyik havas szakadékba zuhan. Még a legjobb esetben is, ha az erdős részen száll le, sok baja lesz, a fák összetépik a lég-gömböt, kisodorják őt magát a kosárból s még ha nem szegi is a nyakát, napokig bolyonghat, míg ember-lakta vidékre vergődik.

Még azonban nem vesztette minden reményét. Még volt a kosárban egy homokos zsák, amit éppen ilyen esetekre visznek a léghajósok. A homokot kiszórván, ennyi teherrel könnyebbül a kosár és így a gömb ismét fölfelé emelkedik. Ha ott aztán erősebb szél áramlatába jut, ez gyorsan elviszi messzire.

Az aggódó tudós épp meg akart mozdulni, hogy a kosár fenekéről a homokos zsákot fölemelje, mikor egyszerre csak éles rikoltó hangot hall a feje fölött. Ki szólhat, mi szólhat itt, magasan fenn, ahol ő egymaga van a lebegő lég-hajójában? Föl pillantott és megdöbbenve látta, hogy nem egymaga van ő ott.

Uti-társa akadt, még pedig egy hatalmas sas-keselyű.

Mit gondolt, mit nem a rendkívüli magasságban repülni tudó veszedelmes ragadozó madár a léghajó láttára, ki tudná? Talán csodálkozott, hogy ahol eddig csak ő szárnyalt, ott most ilyen furcsa idegen jószág lebeg. Közelebről akarta hát megvizsgálni és rá szállt a kosár peremére, jól megkapaszkodott rettentő karmaival és a következő pillanatban már észre vette a kosár fenekén kuporgó embert is.

Ekkor még élesebb, vadabb rikoltást hallatott, a szegény tudósnak biz' a vére is meghült bele. A hatalmas ragadozó madár rá ismert az élő lényre, neki pedig jó préda minden élő lény, akit megkaparíthat. Ereje óriási, pusztá kézzel ember nem bírhat a keselyű rettenetes csőre és karmai ellenében.

Bizony szűk volt a világ ott a lég-gömb-ről lecsüngő kosárban. Igen, ha valami-féle fegyver, legalább pisztoly volt volna a szegény tudósnál; de arra igazán nem gondolhatott, hogy vadász-kalandja eshetik ott a magasban. Erős kése, no, az volt; de ezzel még csak meg sem próbálkozott. Mert ha föláll és támad, a keselyű egyetlen szárny-csapással vagy csőre egyetlen vágásával úgy megsebesíti a fején, hogy össze rogy.

De hát mit tegyen? Várja míg az ellenség támad. A keselyű mind-untalan neki is készült, le-lenyujtogatva félelmetes csőrét. A tudós ilyenkor a késsel nagyot ütött rá mindig; a keselyű dühösen kapta vissza a fejét, aztán farkas-szemet néztek, majd meg újra ismételték. De egyebet a keselyű nem próbált és ámbár ez az orron-ütödsdi játék csöppet sem volt mulatságos, tudósunk mégis megvigasztalódott egy kicsit.

— Nem jön le hozzám. Tudja a gonosz, hogy itt a szűk kosárban nem terjeszthetné ki óriási szárnyait, itt rekedne. Nincs mit félnem tőle.

De alig gondolta ezt, már más bajt vett észre: a léghajó gyorsan ereszkedett lefelé; persze, mert nem csak hogy ő ki nem szórta a zsák homokot, hanem a nagy és nehéz

madár sulya is nyomta. Tehát mégis csak ott jut le a földre, ahol nem akart és hegyébe még ezzel a gonosz uti-társsal!

S amint erre gondolt, már érezte is, hogy közel van földhöz, a kosár magas fák csucsába ütközik. Szűk völgybe jutott, ahol erősebb áramlat kapta meg a lég-gömböt és sodorta, de alacsonyan a fák fölött. Minduntalan nagyot rándult, billent a kosár, amint egy-egy fába ütődött s a szegény tudós halálra szántan várta, mikor fordul ki és szegi a nyakát.

De amit vesztének gondolt, az lett a megmentője. Az ide-oda kavargó léghajó egyszerre csak nagy erővel ütődött egy magas fához, még pedig azzal az oldalával, ahol a keselyű kapaszkodott. A fa ágai oly hatalmasan csapódtak a keselyűhöz, hogy lesodorták. Fájdalmas vijjogással zuhant le a földre.

A tehertől szabadult léghajó kissé föl-emelkedett s a tudós sem volt rest, gyorsan talpra ugrott és kidobta a homokos zsákot. Most még magasabban és gyorsabban lebegett a lég-gömb a völgyön végig, rövid idő alatt szabadabb helyre jutott, majd sik mező fölibe és itt végre szerencsésen lebocsátkozott.

Tudósunk hálát adott a Gondviselésnek, hogy ily módon nagyobb baj nélkül megmenekült. S hogy tul volt a veszedelmen, nevetve mondá:

— Ki hitte volna, hogy puska szükséges még a felhők közt is, mert ott is találkozhatunk gyilkos szándéku uti-társsal!

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LVIII. köt. 19-ik számában közölt pótoló rejtvény megfejtése:

1. Éjfél előtt, éjfél után.
2. Fogyotékán van a kávé.
3. Télen sok hó esik.

Helyesen fejtették meg: Kontur Noémi, Gerber Erzsike, Bayer Anti, Badiés Gizella, Rozsnyay Sárka és Lilike, Thaly Florence (részben), Tichy Kálmán, Kövesi Jenő, Jurenák Gizi (részben), Somogyi Margit, Kain Annuska és Pista, Büben Aladár, Péterfy Vilma, Neumann Lily (részben), Vizmathy Berta (részben), Nagy Lenke és Ernő, Hajdú Margitka, Zombory Margit, Emma és Béla,

Szinnyei Otmár, Boros Emmike, Térfy Marianna, Klár Anna és Vera (részben), Wittenberg Juliska, Pungur Béla, Graeff Paula és Márta, Meisels Miklós, Herczeg Ilona (részben), Schleiminger Pista (részben), Vész Andrea, Victor Ella, Erzsike és János, Kazy Péter, Medveczky Gyurika és Sándorka, Vámosy Loránt (részben), Braun Klára (részben), Robitsek Magda, Kiss Margit, Kummerer Paula, ifj. Jurcsék Viktorka, Schönstein Mariska, Lakner Margit, Mäder Hedvig és Emma, Fischer Péter és Pál, Naschitz Gyuri, Sier Frigyes (részben), Follinus Kornél, Kazy Livia (részben), Wurm Betty (részben), Endreffy Vilma.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertes lett *Kövesi Jenő, Budapestben*. Kinek a jutalom-könyvet (*»Derék Ferkó.«* elbeszélés az ifjuság számára, írta *Marryat*, átdolgozta *Donászy Ferencz*, hat színes képpel, díszes kötésben) a kiadóhivatal megküldi.

*

A »KIS LAP« LVIII. köt. 18-dik számában közölt rejtvény megfejtését még beküldték: Szondy Irén és György, Herczeg Ilona, Ehrenfeld Irénke és Sárka, Herczeg Dóra és Vilma.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Józsa Rudi. Az északi fok s az északi sark közt nagy a különbség. Az északi fok az európai szárazföldnek legvége, s magam is jártam már ott. Az északi sark pedig földünknek az a része, melyet még ember szeme nem látott, vagy ha látott, onnan vissza nem került. Legujabban, a híres Nansen nyomán, egy földije, André tett kísérletet, hogy az északi sarkot léghajóval közelítse meg. U. i. hogy ott veszett, mert eleddig a bátor és tudós férfinak s az ő nem kevésbé bátor társainak semmi nyoma. — **Robitsek Magda.** Hol láttad te azt a rettenetesen csunya nénit, akit mint »fátyolos hölgyet« rajzoltál le nekem? Jaj! Miért is nem rajzoltad sűrűbbre a fátylát? — **Vajna Elek, Sifkovics Miklós.** Minden szerdán esti 7—8 ó. között. — **Hajdu Margitka.** Az előző üzenet részben neked is szól. Szindarabot nem sokára kaptok. De hát a »Forgó báci színháza« cz. gyűjteményem két kötetében, ha éppen előadásra keresel darabot, bőven lelsz. — **Schuller Lajoska.** Visszatérő lappal ellátott lev. lapon fordulj a kiadóhivatalhoz, amely a kért czímeket kérte megírja neked. — *Több levélről a jövő számban.*

JÓ SZÍV.

Az Országos Gyermekek-védő Egyesületnek: *Surányi Jani* és *Linka* 4 kor. — *Weltner Mariska* és *Stefi* 2 kor.

Az Ég áldása legyen a kegyes adakozókon!

F. b.